

pääkirjoitus

Ristiriitoja ja ratkaisuja

Kiista, kina, erimielisyys, ristiriita, sanaharkka, selkkkaus, kahnaus, tora, rettelö, jupakka, skisma. Konfliktilla on useita synonyymeja ja merkityksiä: sillä voidaan viitata muun muassa rauhanomaisiin arkielämän ristiriitatilanteisiin ja aseellisiin pitkäkestoisiin aluekiistoihin. Konfliktin käsite tulee latinan kielen sanasta *conflictus*, joka tarkoittaa kilpailua ja kamppailua. Peruserkitykset liittyvätkin vastakkainasetteluun ja taisteluun. Molempia tapahtuu niin fyysisessä, reaali maailmassa kuin nykypäivänä myös tietoverkkojen kautta avautuvassa maailmassa, jota edustaa esimerkiksi sosiaalinen media.

Kielitoimiston sanakirja määrittelee konfliktialueeksi alueen, jonka väestön keskuudessa on kärjistynyt poliittinen, etninen, ideologinen tai muu konflikti. Konfliktinhallinta taas on kansainvälistä turvallisuuspoliittista yhteistyötä tämän tyyppisen konfliktin ehkäisemiseksi tai rauhoittamiseksi. Voidaan puhua myös intressikonfliktista, jolloin kahden tai useamman osapuolen näkemykset tai päämäärät eivät kohtaa tai ole sovittelavissa. Konfliktille vastakkaisia asiantiloja ovat esimerkiksi ratkaisu, sopimus, rauha ja harmonia.

Sanakirjamääritelmä konfliktille on läheinen myös arkikäsitteelle konfliktista. Venäläisille konflikti näyttää tänä päivänä etenkin kansainvälisenä aseellisenä konfliktina, kertoo Vtsiom-tutkimuslaitoksen marraskuussa julkaistu raportti. Tutkimuslaitos kysyy kuukausittain ihmisiltä, millaiset asiat nämä näkevät sillä hetkellä uhiksi elämässään. Eniten kansalaisia huolestuttivat lokakuussa tehdyssä kyselyssä

kansainväliset konfliktit, toiseksi eniten inflaatio ja siihen liittyvä kulutustavaroiden hintojen kallistuminen ja säästöjen hupeneminen. Maan sisäiset, esimerkiksi poliittiset, kansallisuuksien väliset tai uskonnolliset konfliktit huolestuttivat näitä asioita vähemmän, ja perheen sisäiset riidat ja konfliktit kaikista kysytyistä asioista vähiten. Kansainvälisten kriisien uhka näyttää myös nousseen; vuoden alussa inflaatio nähtiin vielä sitä merkittävämmäksi tekijäksi. Osansa tähän muutokseen tuo nähtävästi kansainvälisen tilanteen jännittyminen, esimerkiksi Ukrainaan ja Syyriaan liittyen.

Tähän teemanumeroon olemme koonneet konflikteja ja niiden ehkäisyä tai ratkaisuja erilaisista näkökulmista käsitteleviä vertaisarvioituja artikkeleita sekä esseitä ja kolumneja. Vaikka konfliktista tulisivat ensi kuulemalta mieleen päivittäisistä uutisista tutut maailmalla meneillään olevat aseelliset selkkaukset ja poliittiset kahnaukset, välillä on hyvä myös ottaa pidemmän aikavälin perspektiivi ja tarkastella menneitä konflikteja ja niiden lopputulemia nykyhetken tietoihin verraten ja arvioida löytyisikö niistä näkökulmia joilla voisi olla vaikutusta tämän hetken ristiriitojen ratkaisuun.

Lehdessä liikutaan tällä kertaa maantieteellisesti muun muassa nyky-Ukrainassa ja Venäjällä, kylmän sodan ajan Unkarissa ja 1990-luvun sotien jälkeisellä Länsi-Balkanilla. Tämän numeron kolme kolumnistia tuovat esiin eri kannoilta erilaisten narratiivien, kommunikation ja tiedonvälityksen merkitystä ja muotoja konfliktien keskellä. Artikkelien ja esseiden

kirjoittajat tarkastelevat muun muassa mielipidetutkimusten kykyä kuvata konfliktimaan todellisuutta, presidentti Vladimir Putinin käyttämiä poliittisia kielikuvia, modernisaation ristiriitoja, kansalaisjärjestöjen toimintaedellytyksiä Venäjällä ja nuorison tulkintoja konfliktin jälkeisestä elinympäristöstään.

Hyviä lukuhetkiä!

Helsingissä 9.12.2015

Katja Lehtisaari